Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Dienst
pDGRO, Directie RB
Afdeling
Kennis en (Geo)Informatie
Programma
Zicht op Nederland-Datafundament

Contactpersoon
Programmabureau ZoN

Datum
13 maart 2024

verslag Programmaraad Zicht op Nederland Datafundament

Betreft	Programmaraad 1
Vergaderdatum	13 maart 2024
Vergadertijd	14.00 – 16.00 uur
Vergaderplaats	Den Haag, BZK
Aanwezigen	Arie Versluis (BZK, vz), Rob Agelink (Kadaster), Friso Penninga (Geonovum), Gerjon Gelling (Unie van Waterschappen), Marcel Thaens (IPO), Ruud Cino (EZK), Thanim de Vries (VNG), Tom Meinders (RWS), Ruud van Rossem (BZK) Margriet Henninger (BZK/ICTU, verslaglegging), Martijn Odijk (BZK, verslaglegging)
Afwezigen	Clemens Roos (Defensie), Harm vd Wetering (NSO), Stephan Gruijters (TNO)

1. **Opening**
   Vergadering start om 14.10 uur.

2. **Kennismaking**
   Korte kennismakingsronde ivm nieuwe / vervangende deelnemers.
   Arie vervangt voortaan Irene Jansen als voorzitter.

3. **Verslag vorige keer** (7 september 2023)
   Geen aanvullingen, verslag is vastgesteld.
   Actielijst, punten komen terug in de agenda.

4. **Duiding Datafundament in relatie tot de Waardeketen uit de overkoepelende Visie ZoN**
   Toelichting door Arie Versluis.
   Er is gewerkt aan een overkoepelende visie Zicht op Nederland. De visies van VNG en Waterschappen geven dezelfde richting aan. Op 12 februari is de visie aangeboden door de minister aan de Tweede Kamer. Vervolgens is samen met partnerorganisaties gestart met het schrijven van de 'Werkagenda van het GI-beraad', in vier sporen: vraagarticulatie, waardeketens, kaders, condities voor succes en ook de

kosten/investeringen ten behoeve van de NGII. Het laatste onderwerp is uitbesteed aan Improven (begroting NGII) en ABD Topconsult (dat kijkt naar de financieringssystematiek). Concepten van de werkagenda en de financiële onderzoeken worden opgeleverd en besproken in het GI-beraad van eind maart.

Presentatie over Datafundament
In de visie is een weergave opgenomen van de datawaardeketen. Er wordt organisatorisch onderscheid gemaakt in drie programma's: *datamanagement*, *data-analyse* en *data delen*. In ZoN wordt het totaal bekeken, de huidige drie ZoN-programma's (BRO, Datafundament, Nationale digitale tweelingen) worden mogelijk omgevormd, waarbij programma Datafundament vooral focust op datamanagement.

Nav vragen en opmerkingen:
-Het gaat naast ontsluiting van huidige basisregistraties ook over sectordata.

- Voor de zomer volgt informatie over een tijdspad, ook met het oog op afronding van de BRO.

- Mooi hoe we hierin samenwerken, ook met de werkagenda. Hier ligt een aanbod van de VNG om gezamenlijk verder te werken en er wordt capaciteit voor beschikbaar gesteld.

-Ook andere departementen in het fysieke domein hierbij betrekken (de collega's van IenW, LNV etc nadrukkelijk uitnodigen om in de samenwerking te participeren).

Relatie Datafundament en Zicht Op Nederland / Werkagenda GI-beraad
Toelichting Ruud van Rossem
Naast de visie voor het ZoN-Datafundament is er nu de programma-overstijgende visie Zicht op Nederland op het geheel. Aanvankelijk was het beeld dat programma's zelf alle componenten (vraagarticulatie, financiering en dergelijke) moeten bevatten. Inmiddels zijn we tot het inzicht gekomen dat een aantal zaken programma-overstijgend kan worden georganiseerd, bijvoorbeeld via een portfolio-benadering.

Nav vragen en opmerkingen:
-Data beschikbaar stellen ja, grip op de opgaven moet bij de opgaven zelf plaatsvinden, daarbij kan data helpen. Bekijk goed waar de eigen verantwoordelijkheid ophoudt.
De rol van het datafundament is om de data daarvoor op orde te krijgen. Uiteindelijk willen we hetzelfde: door inzet van (geo)data meer grip krijgen op maatschappelijke opgaven. Dat geldt ook voor de overkoepelende visie.

- Het woord 'analyse' is spannend en ingewikkeld. Voor een aantal zaken is domeinkennis nodig.

-Hoe de vragen uit de maatschappelijke opgaven binnenkomen, is nu onderwerp van spoor 1, daar is inderdaad vraagarticulatie nodig.

Vervolg: De datawaardeketen (spoor 2 werkagenda GI-beraad)
Toelichting Ruud van Rossem.
Ter sprake komt de 'lagenbenadering', integrale bevraging en verbinding van domeinen. Er zijn generieke waardeketens en meerdere domeingerelateerde waardeketens en de koppeling tussen infrastructuren die hierbij nodig is.

Nav vragen en opmerkingen:
-De lagenplaat kan ook gerelateerd worden aan de definitie van het datafundament. Data in het fundament kan opgave- en domeinoverstijgend gebruikt worden. Hoe kunnen we deze data delen, kan de data wel op de oorspronkelijke plek blijven (past ook bij het federatief datastelsel), we moeten nadenken over standaardisatie en data delen. Om de opgave te kunnen beantwoorden, moet deze data worden aangevuld met sectordata.

- Goed om uit te gaan van een federatief datastelsel.
Hoe koppelen we de verschillende stelsels aan elkaar? Hoe zit het met het perspectief op de infrastructurele kant. Dat red je niet alleen met een vraaggestuurde aanpak. Hier moeten bredere architectuurprincipes voor komen. In de domeinen zijn inderdaad specifieke data nodig, maar tegelijkertijd geldt dat alle vraagstukken in dezelfde ruimte plaatsvinden, dus hoe koppel we die data aan elkaar. Stelsels moeten elkaar versterken. In de waardeketen moet de verhouding tussen de stelsels nader onderzocht worden.

Vervolg toelichting aan de hand van de plaat kern – binnenring - buitenring
Door Ruud van Rossem.
De ontwikkelingen die daarbij horen zijn standaardiseren, delen, borgen en beter benutten.

Nav vragen en opmerkingen:
-Wat behoort tot de sectoren en wat wordt centraal georganiseerd? Bijvoorbeeld Inspire en Europa.., wat zijn de ambities?

-Eens met de gedachte achter het datafundament, zijn er redenen voor partijen om juist in 'ring 1' te blijven zitten? Dat kan soms prima zijn. Dat moeten we goed kunnen uitleggen. Bepaalde zaken kunnen inderdaad op hun plek blijven, maar willen we bepaalde gegevens kunnen blijven vertrouwen en zijn ze relevant, dan 'trekken' we die erin.

-De werkagenda van het GI-beraad is leidend en zal onze (werk)agenda bepalen. Het GI-beraad blijft op abstractie niveau (tussen de 'departementen'). Het is een sponsorgroep. De Programmaraad stuurt meer concreet op realisatie. We zitten met het programma nu ook op een kantelpunt. Bepaalde agendapunten zullen echt nog wel veranderen door de werkagenda van het GI-beraad. Dus initiatieven die nu zijn meegestuurd zullen mogelijk nog omgehangen worden.

-De hoofdlijnen zijn beschreven over de governance. Maar in de praktijk zullen we dit met casuïstiek moeten vaststellen. Huidige voorstellen zijn nog niet als besluitvormend voorbereid.

-Kijkend naar de acties in de werkagenda wordt besluitvorming relevanter!

5. **Toelichting op werkpakketten en op** 8. **Jaarfocus**
Toelichting Ruud van Rossem aan de hand van de 'landkaart'.
Deze kaart toont geen volgorde of prioriteiten. Zichtbaar zijn vooral de acties/aandachtspunten die de laatste twee jaar opgekomen zijn. Een aantal zaken is geland in het jaarplan van ZoN DF.

In de werkagenda GI-beraad spoor 2 wordt het meerjarige perspectief geschetst en worden de acties voor 2024 benoemd. Daar komen ook acties uit.
Beschouw de jaarfocus dus als 'work in progress', dat wordt uitgewerkt met de programmabegeleidingsgroep (PBG). De PBG is ook betrokken bij de uitwerking van GI-beraad spoor 2 (Waardeketen).

Nav vragen en opmerkingen:
-Hoe ga je door met de acties terwijl de governance in beweging is. Sommige trajecten hebben besluitvorming nodig (uitvoeringskracht).

-Het datafundament heeft alleen toegevoegde waarde als ook afnemers aangesloten worden. Van de afnemers is de concrete vraag nodig (vanuit maatschappelijke opgaven) en in andere sporen zijn we al concreet met gebruiksvelden in gesprek (bijv. landschap). Coalitievorming is zich aan het ontwikkelen rond bepaalde onderwerpen. Dit moet goed ondersteund worden door de governance.

-Het prioriteren (vraaggestuurd) -op een juiste wijze- vergt aandacht. De vraagsturing begint met een vorm van marketing en marktsegmentatie (indelen in bepaalde categorieën), je kunt bijv. indeling ondergrond – netwerken – occupatie gebruiken. En je kunt naar partijen kijken die een bepaalde rol invullen bij een dergelijk vraagstuk.
Het GI-beraad kan bepalen voor welke opgaven we aan de gang gaan, zoals bijvoorbeeld de woningbouwopgave. Daarnaast zijn er lessen te leren uit (gebiedsgerichte) pilots om de juiste focus te krijgen.

-Hoe verloopt de route naar het GI-beraad? Vanuit spoor 1 (vraagarticulatie) moeten we een proces hebben om andere departementen meer aan te haken. En bepalen of we zaken programma-overstijgend moeten organiseren. Misschien is naast het GI-beraad ook een programmeringstafel nodig. We zijn nog erg zoekend in het proces.

-Wat als visies op een ontwikkeling verschillen? Dat moet je organiseren in de programmaraad. Zie agendapunt 9.

- In de stukken wordt gesproken van een wet geo-data. De ratio van deze oudere wens is dat op er momenteel verschillende wetten zijn (en verschillende governance). Om samenhangend en eenduidig de ontwikkeling te kunnen sturen is deze versnippering niet opportuun. De wet geo-data is dan ook bedoeld om wijzigingen in de toekomst makkelijker mogelijk te maken. Daarbij moeten details zoveel mogelijk op niveau van lagere regelgeving geregeld kunnen worden. Kortom: het gaat vooral om een structuurwijziging. Deze eenvoudigere structuur is al doorgevoerd in de wet bgt en bag (sinds 2.0). Dat vormt de basis, maar we

willen een vehikel waarmee we in een keer meer kunnen regelen. De huidige wetten zullen daarin 'schuiven'.

6. **Overlegstructuur**

Nav vragen en opmerkingen:

-We lezen hier veel over het vraaggestuurde deel. Maar andere kant is, je hebt ook systeemverantwoordelijkheid over de portefeuille, kijk daar ook voldoende vooruit en daar zou systeemverantwoordelijke ook voldoende initiatief moeten nemen. Belangrijk dat dit voldoende terugkomt. We willen werken vanuit een duidelijke architectuur (met ontwikkelplateaus) waarin we de vraagsturing goed kunnen onderbrengen. Daarvoor zijn inderdaad beiden nodig.
We redeneren vanuit een doelarchitectuur om te voorkomen dat we puntoplossingen (vraaggestuurd) maken. In de werkagenda zal die doelarchitectuur dan ook terugkomen.

-Er is behoefte aan het hele governanceplaatje, waarin alle overleggen zichtbaar zijn. Ook de transitie tussen oude governance en nieuwe governance moet duidelijk zijn.
Arie: Die plaat komt er.

-Overweeg het onderscheid tussen de juridische en de 'bestuurskundige' invalshoek in de governance. Juridiseer het niet.

7. **Afwegingskader**

Het afwegingskader is aangepast naar aanleiding van opmerkingen tijdens de vorige vergadering en het is voorbesproken met de PBG.

Nav vragen en opmerkingen:
-Suggestie om het schema andersom te hanteren (*bijval van allen*).
Urgentie of lange termijnperspectief. Beide vragen kunnen leiden tot wel doorgaan van het initiatief.
Laten we hiermee gaan oefenen.

8. **Concept jaarfocus**

Zie agendapunt 5.

9. **Enkele casus**

Er ligt veel casuïstiek. Afgesproken om hiermee te oefenen.
We zoomen in op AHN 2026 /beeldmateriaal 2025 (case 11).
Dit is structureel opgenomen in het financiële adviestraject met ABD Top Consult en Improven. Er is sprake van een 'gat' tussen de deelnemers en de benodigde middelen. De mogelijkheid dit gat te dichten (0,5 M) komt bij het GI-beraad ter tafel (dd 28 maart). Daarna komt het terug op de agenda bij de Programmaraad. Urgentie is er nu in verband met de aanbesteding, vooral voor Beeldmateriaal.
ACTIE 24-01: signaleren bij de secretaris dat dit punt ter bespreking op de agenda van het GI-beraad moet. Hiervoor is een formele brief nodig van de Stuurgroep Beeldmateriaal (penvoerder Waterschapshuis). Dit wordt 14 maart aangekondigd in het adviseursoverleg (ter voorbereiding van het GI-beraad). Ruud van Rossem informeert allen per mail.

Helaas is er geen tijd om de andere casussen te bespreken.

10. **Vergaderdata**

De volgende vergadering vindt plaats op 6 juni, te BZK Den Haag.

11. **Rondvraag**

Tom: Geen vraag maar wel aandacht voor governance.
Rob: Sluit zich daarbij aan.
Friso: Laten we de ambitie hebben om volgende bijeenkomst besluiten te nemen. En vraagt of er nog groepen in de bezetting missen en hoe we daarmee omgaan.
Ruud: Dit raakt het opheffen van de andere overleggen (BAG BAO/ Regieraad BGT), daarna checken we of we partijen missen (zoals de Belastingdienst) en nodigen we hen uit.
*Ruud Cino: A*ansluitend bij opmerking over governance, kijk naar mandaat. Als er formeel vanuit departementen besluiten moeten worden genomen, is een langere aanlooptijd nodig.
Ruud: De duur van de vergadering lijkt met twee uur goed te zijn. Willen we ook beheerzaken agenderen, dan lijkt extra tijd nodig. Voorstel: twee vergaderingen dit jaar aanwijzen met een uur extra.
Voorkeur van de groep: liever niet, ter zijner tijd aankijken of dit echt nodig is.

12. **Afsluiting om 16.00 uur**